

MEDIA ETHICS, MEDIA EDUCATION AND MEDIA LITERACY

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-042-1-14>

МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ УМІНЬ З МЕДІАГРАМОТНОСТІ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «МИСТЕЦТВО» В НУШ

Волошенко О. В.

*молодший науковий співробітник
відділу екранних мистецтв та культурології
Інститут мистецтвознавства, фольклору та етнографії
Національної академії наук України
м. Київ, Україна*

Медіа настільки інтегрувалися в наш повсякденний життєвий простір, що більшість людей їх просто не помічають, а відтак не здатні критично оцінювати, піддавати сумніву все, що вони читають або сприймають через візуальні образи та звуки.

У документах ЮНЕСКО вказано, що медіаосвіта – це навчання теорії та практичних умінь для опанування сучасних масмедіа, розглядуваних як частина специфічної, автономної галузі знань у педагогічній теорії та практиці. Її слід відрізнити від використання медіа як допоміжних засобів у викладанні інших галузей знань, таких як, наприклад, математика, фізика чи географія. Фахівці ЮНЕСКО чітко відділяють опанування медіа від їх використання як знаряддя у навчанні інших наук. Згідно з напрацюваннями Віденської конференції, медіаосвіта – частина базових прав кожного громадянина в кожній країні світу на свободу висловлювання та на доступ до інформації; інструмент розбудови та дотримання демократії. Спостерігаючи невідповідності між сутністю та розвитком медіаосвіти в різних країнах світу, учасники секції «Освіта для медіа та цифрової доби» Віденської конференції рекомендували запровадження узгоджених навчальних курсів як у національних освітніх програмах, так і у вторинній, неформальній та самостійній освіті. Учасники конференції посеред інших визначили і таку роль, що медіаосвіта відіграє в суспільстві:

медіаосвіта сприяє збагаченню людей різним культурним досвідом за допомогою споживання медіаповідомлень усіх типів (друкованого слова, зображень, аудіо та рухомих зображень).

П'ять ключових принципів медіаграмотності вперше були сформульовані Асоціацією вчителів м. Онтаріо у 1987 році, й включені Міністерством освіти Канади у Media Literacy Resource Guide (1989). З того часу ці принципи лишаються фундаментальними для системи медіаосвіти.

- Усі медіаповідомлення є сконструйовані
- Медіаповідомлення мають унікальну творчу мову, форми і системи символів зі своїми правилами
- Різні люди сприймають одні й ті ж медіаповідомлення по-різному
- У медіаповідомлення вбудовано цінності і погляди
- Більшість медіаповідомлень створюються задля здобуття прибутку/ або влади.

У мистецькій освіті ми найбільше керуємося ключовим питанням № 2: «Які творчі засоби використані, щоб привернути мою увагу?», яке дотичне до ключового принципу № 2: «Медіаповідомлення мають унікальну творчу мову, форми і системи символів зі своїми правилами. Чільні запитання, які дозволяють нам декодувати яким чином медіаповідомлення побудовано є запитання, що ідентифікують яка композиція, освітлення кадру, де розміщено камеру, який ракурс камери, що роблять люди у кадрі, чи апелює до емоцій, чи це здається «справжнім»/ реальним?

Друге ключове питання досліджує «формат» медіаповідомлення та вивчає, яким способом воно побудоване, які творчі компоненти використані під час конструювання – слова, музика, колір, рух, кут камери тощо. Мета ключового питання 2 – допомогти учням створити власний список контрольних запитань, який вони можуть застосовувати будь-коли до будь-якого медіаповідомлення. Та, щоб скласти цей список, ми, по-перше, маємо помічати, як повідомлення побудовані. Учні, які опановують цей підрозділ, усвідомлять, що всі форми комунікації – журнали, реклама чи фільми жаків – залежать від виду «творчої мови»: який колір використано, щоб викликати різні почуття, як певний кут камери посилює близькість, як загрозлива музика посилює страх.

«Що ти помічаєш...» – одне з найважливіших питань, які потрібно ставити під час занять з медіаграмотності. І, звісно, всі відповіді прийнятні, тому що різні люди помічають різні речі. Через те що безліч медіаповідомлень, зокрема новини, надходять до нас візуально, важливо, щоб учні засвоїли основи візуальної грамотності: освітлення,

композиція, кут камери, монтаж, використання реквізиту, мова тіла, символи тощо і те, як використання цих способів впливає на різні значення, які ми можемо отримати з повідомлення. Розуміння граматики, синтаксичної та метафоричної системи медіа, особливо візуальної мови, не лише допомагає нам бути менш сприйнятливими до маніпуляцій, а збільшує задоволення від медійної інформації як побудованого «тексту».

Так само як письмо вдосконалює не лише навички читання, але й здатність дістати задоволення від гарного твору, найкращий спосіб зрозуміти, як медіа конструюються – це самому створити соціальну рекламу, вебсайт, розробити промоційну кампанію для події в школі. Що ближчий проєкт до реального світу, то краще. Цифрові камери та комп'ютерні програми легко забезпечать інтеграцію творчих проєктів на заняттях: від ілюстрування власних історій в дитячому садочку до створення відеодокументальних фільмів у старших класах.

Чотири основні мистецькі дисципліни – музика, танець, театр та візуальні мистецтва також забезпечують контекст, завдяки якому можна здобути навички аналізу, інтерпретації та оцінювання разом з можливостями самовираження та креативного виробництва

В Новій українській школі відбуваються перші спроби створення інтегрованого курсу з мистецтва в початковій освіті. Але, щоб це не залишилося лише на рівні декларацій, тоді як у школі, як і раніше, викладатимуть малювання та музику, бо інших фахівців немає, необхідно заохочувати інтеграцію, зокрема медіатекстів, вивчення мови медіа, які споживає аудиторія початківців, щоб формувати усвідомлені навички спілкування зі світом медіа. Адже нині діти зростають у помешканнях із багатим медіаобладнанням, уже в початковій школі отримують різноманітні гаджети, а вчителі та батьки дедалі більше скаржаться, що не в змозі йти в ногу з часом та осягнути всі сторони впливу нових медіа на розвиток дітей.

Змістова лінія «Сприймання та інтерпретація мистецтва» в Стандарті початкової освіти спрямована на пізнання цінностей, що відображають твори мистецтва. Отже, виходячи з заявлених у стандарті (хоч і досить поверхово окреслених) обов'язкових результатів навчання, очевидно, що має відбутися інтеграція елементів медіаграмотності в галузь мистецтва в початковій школі, як на рівні вивчення мови елементів медійних мистецтв, так і на рівні створення власного медіатексту (медіапродукту), що передбачає розуміння граматики, синтаксичної та метафоричної системи медіа, особливо візуальної мови.

I на завершення звернемося до Вім Вендерса, німецького кінорежисера, голови Європейської кіноакадемії: «Діти сьогодні все бачать ... І я би хотів, щоб ми могли розповісти їм трохи, як читати між зображеннями – подібно до того, як ми дізнавалися з книг, як читати між рядками».

Література:

1. Баликін І.Г., Волошенюк О.В, Чорний О.В, Федченко О.С. Абетка візуальної грамотності. Київ : Центр Вільної Преси, 2019. 123 с.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-042-1-15>

DYPLOMACJA CYFROWA JAKO NARZĘDZIE POLITYKI ZAGRANICZNEJ PAŃSTWA

Kotsiuba V. V.

*Doktorantka Wydziału Stosunków Międzynarodowych
Wołyńskiego Uniwersytetu Narodowego im. Lesi Ukrainki
Łuck, Ukraina*

Pojęcie dyplomacji niesie w sobie wiele znaczeń. W perspektywie makro termin „dyplomacja» można traktować jako proces prowadzenia stosunków międzynarodowych poprzez negocjacje lub inne środki o charakterze pokojowym. Natomiast w perspektywie mikro dyplomację możemy określić jako narzędzie polityki zagranicznej państwa za pomocą którego podmioty stosunków międzynarodowych prowadzą własne interesy. Właśnie ten drugi aspekt jest nam niezbędny dla zrozumienia niniejszej pracy [1, s. 20-21].

Od dawna pojęcie dyplomacji było utożsamiane tylko i wyłącznie z nawiązywaniem lub utrzymywaniem stosunków między państwami. Natomiast obecnie tradycyjne kontakty dyplomatyczne zaczynają tracić swoją pierwotną funkcję oraz ustępują miejsce nowym narzędziom. Z rozwojem stosunków międzynarodowych zaczęły pojawiać się nowe drogi komunikacji oraz nowe podmioty stosunków dyplomatycznych. Informacje zdobywane przez ambasadorów nie są już na tyle ważne w nawiązywaniu kontaktów między państwami, jak to było wcześniej. Dynamiczny rozwój stosunków międzynarodowych wymaga coraz większej efektywności oraz